

Šumavský doktor dokáže motivovat mladé lékaře k práci na venkově

Koncem září se budou moci medicí již počtvrté hlásit do projektu Šumavský doktor. „Tento program je zaměřen na studenty vyšších ročníků medicíny na 3. LF UK v Praze, kteří chtějí pracovat pro své pacienty mimo centra velkých měst, a přesto dělat kvalitní medicínu,“ říká jeden z jeho zakladatelů **MUDr. Martin Seifert**, jenž v dubnu 2020 založil Kabinet praktického lékařství na 3. LF UK, který od té doby vede. Kromě práce praktického lékaře se věnuje rehabilitační a psychosomatické medicíně a přednáší na 1. a 3. LF UK.

Již léta se mluví o nedostatku praktických lékařů, zejména pak v pohraničních a venkovských oblastech...

Ano, a všichni se shodujeme na tom, že by víc lékařů mělo jít na venkov. Nevím ale, jaká je aktuálně shoda na tom, že by se více studentů mělo dát na praktické lékařství. Potřeba to však určitě je. Před dvěma lety naplno propukla personální krize v praktickém lékařství pro děti a dorost a minulý rok se rozšířila i na praktiky pro dospělé, a to kromě typických problémových lokalit i na tak nečekaná místa, jako je Praha a Středočeský kraj.

Jak jako pedagog hodnotíte přístup studentů k praktickému lékařství, mají o ně zájem?

Před výukou vždy u studentů zjišťujeme, jestli by chtěli pracovat ve městě, na venkově, mít ordinaci sami, nebo pracovat v menším nebo ve větším kolektivu a jakému oboru by se chtěli věnovat. Jednou z otázek také je, zda praktické lékařství vnímají jako finančně lukrativní obor a zda je podle nich medicínsky a administrativně náročný. Odpovědi jsou velmi individuální. Na 3. LF UK

niku povinně volitelné dvoutýdenní letní stáže, kde může být i praktické lékařství. Zkušenost je taková, že když studenti takové stáže zažijí, většinou se zvyšuje šance, že se pro tento obor rozhodnou, i to, že půjdou právě na venkov. Na otázku, jak takovou praxi medicí vnímají, již odpověděl výzkum Mladých praktiků a Společnosti všeobecného lékařství ČLS JEP, který nyní pokračuje ve větším rozsahu. Nejdůležitější pro jejich rozhodnutí je možnost práce partnera, dostupnost vzdělávání a mimoškolních aktivit pro děti, až na třetím nebo čtvrtém místě jsou to finance.

Do jaké míry zde může hrát roli i rodinné zázemí medika, jako tomu bylo třeba u vás?

Zhruba polovina těch, kteří se rozhodnou pro tento obor, má někoho v rodině, kdo praktické lékařství dělá. Není to ale pravidlo, zajímavé mi přijdou příklady studentů, kteří nikoho v rodině v tomto oboru nemají, a přesto se pro něj rozhodnou. Většinou jsou to aktivní lidé, protože se rozhodně nejedná o obor pro toho, kdo se chce někde „schovat“. Jsou to lidé s aktivním přístupem k ži-

vnímám jako unikátní. Já i studenti jsme za něj velmi vděční hlavně českému lékaři Rudolfu Balounovi, který odešel do Německa, kde si udělal atestaci z interny a v německém Pošumaví pracuje jako praktický lékař. Tam udělal zkušenost s unikátním bavorským projektem, který vymyslel nadšený praktik akademik na univerzitě v Regensburgu. V tomto projektu přijíždějí na tři až čtyři týdny na praxi do bavorských venkovských ordinací studenti z celého Německa. Unikátnost je v tom, že i když jsou v ordinacích po jednom, v rámci jednoho turnusu jich stážuje v sousedství třeba deset a denně se setkávají. Třeba bydlí společně a sdílejí a konzultují své zkušenosti z ordinací. K tomu mají odborný program např. místních praktiků nebo jiných hostů. O víkendech pak v rámci připraveného kulturního a sportovního programu poznávají region. Tento model se ukázal jako velmi úspěšný a řadu studentů k práci na venkově již nalákal.

Takže jste se nechali inspirovat úspěšným modelem z Bavorska...

Ano, a rozhodli jsme se, že program implementujeme i do Čech. Zatímco MUDr. Baloun akci organizuje přímo na místě, já se na jeho realizaci podílím na fakultě. Oslovuji studenty, dělám výběrové řízení a po společném výběru studenty předávám kolegovi do pohraničí. Studenti následně píšou reflexe, které pak zpracováváme i publikujeme.

Český projekt Šumavský doktor funguje podobně jako ten bavorský. Proběhly již tři ročníky, vždy za účasti osmi nebo devíti studentů z naší fakulty, většinou z 5. ročníku. Kurs probíhá dva týd-

Foto archiv M. Seiferta

šumavské přírody. Zhruba šest jich pracuje v českých ordinacích, tři v bavorských, na pár dní se mohou vyměnit, aby získali i zahraniční vzhled. Výhodou tedy mají studenti, kteří umějí německy, ale i ti, kteří německy nemluví, získají cenné zkušenosti z ordinací na české straně Šumavy.

Stáže na venkově jsou běžné, náš projekt je ale unikátní právě komplexností a svým uspořádáním, kdy mladí lidé bydlí společně. Jak ukazují jejich hodnocení, nadšení jsou společensky, lidsky i odborně a účast na projektu považují za silnou zkušenost.

V čem vidíte nejsilnější stránku tohoto projektu?

Těch je hned několik. Za prvé si studenti vyzkoušejí práci venkovského doktora, což si všichni pochvalují. Praktici, kteří na Šumavě do projektu jdou a po jejichž boku naši medicí pracují, jsou skvělí a nadšení lékaři, pro které je jejich práce posláním. Nejenže se starají dobře o své pacienty, ale mají i výborný přístup ke studentům, takže obor a práci v daném místě prodají v tom nejlepší obraz. Bonusem je i to, že zkušenost studentů se multiplikuje, zažívají ji třeba devětkrát, protože každý večer diskutují zkušenosti z ostatních praxí a sdílejí kazistiky. Zároveň probíhají i odborné workshopy, zaměřené např. na malou chirurgii, ultrazvuk, bez nichž se praktik v Bavorsku neobejde. Zvání jsou např. i místní duchovní, kteří se zaměřují na spirituální aspekty péče. Studenti se seznamují s regionem teoreticky i prakticky při společných výletech. To vše by je mělo nalákat k práci v této oblasti – a když ne na Šumavě, tak v jiném podobném kraji. V reflexích často čteme, že studenty nadchla práce v oblasti, kde je péče o pacienty závislá hlavně na jednom lékaři, protože nejbližší nemocnice je 50 km daleko.

Jaký je zájem o tyto kursy?

Rekl bych, že stabilně vysoký. Výběrové řízení vždy probíhá na konci září, takže medicí mají dva až tři týdny na zaslání svého CV s motivačním dopisem. Pravidelně je převis zájemců dvojnásobný až trojnásobný. Z nich vždy musíme vybrat devět šťastlivců a nějaké náhradníky.

Podle čeho vybíráte?

Máme některá jasná objektivní kritéria, která výběr usnadňují, jako např. vyšší ročníky, ale obecně to snadné není. Muži mají trochu větší šanci, protože se jich hlásí méně a silné paže jsou potřeba k odhazování zasněžených silnic a zapadlých aut. Bývá vždy více studentů, kteří vycházejí srovnatelně...

Neuvažovali jste o tom, nabrat více zájemců nebo dělat kursy častěji?

Samozřejmě že uvažovali, ale je to náročné hlavně organizačně pro kolegu Balouna. Navíc termín je zvolen podle ubytovacích kapacit, které jsou začátkem února trochu volnější.

Pozorujete v čase nějaké změny?

Zájemců spíše přibývá a nadšení pro projekt na fakultě roste, neboť studenti své zážitky sdílejí...

Zdenka Kolářová

Ilustrační obrázek. Zdroj: iStock

se studenti k praktickému lékařství dostávají až v 5. ročníku, což je poměrně pozdě na ovlivnění jejich rozhodnutí. Například na 1. LF UK mají praktické lékařství ve 4. ročníku. Na většině fakult mají v prvních ročních týdnech jednu hodinu veřejného zdravotnictví, kde se dozvědí základní informace, třeba i o primární péči. To ale příliš motivující nebývá, protože jde o pouhou teorii. Jak totiž ukazují data z Austrálie a dalších vyspělých zemí, velký motivační smysl má, jsou-li studenti již v prvních ročních medicínsky vystaveni praxi v primární péči, nejlépe právě na venkově.

votu, kteří chtějí mít i aktivní přístup k pacientům. Možná pro jednotky z nich jsou v primárním rozhodování motivační finance. Řada lékařů se pro tento obor rozhodne až sekundárně, tedy po tom, kdy vstoupí do praxe v jiném oboru a postupně zjistí, že získání atestace je na dlouho a podmínky jim nevyhovují. Takových případů je hodně, téměř polovina atestujících původně nešla primárně do oboru všeobecné praktické lékařství. Mezi studenty 5. ročníku je zájem o tento obor v kruzích pět až deset procent, ale nakonec jich atestuje po pár letech dvakrát tolik.

ny začátkem února, kdy účastníci bydlí společně v soukromém ubytování na Srní. Pomáhá např. i nedaleký hotel v Kubové Huti, který zdarma studentům dodává jídlo. Ti se každý den po vlastní ose rozjíždějí do „svých“ praxí, které mohou být i hodně daleko, což je pro mnohé z nich (uprostřed šumavské zimy) velká výzva. Den tráví v ordinaci např. ve Volyni, Sušici, Neureichenau nebo Zwieselu, kde se zdokonalují v činnostech, jako jsou odběry krve, fyzikální vyšetření, injekční aplikace léků, ultrazvuk nebo hodnocení laboratorních výsledků. Odpoledne pokračují prezentacemi zajímavých kazistik nebo se účastní tematických seminářů pořádaných lékaři z regionu. Také provázejí „své“ lékaře na domácích návštěvách a seznamují se s životem v hornatém pohraničí. Volné chvíle tráví poznáváním

I proto vznikly různé letní stáže zaměřené na venkovské lékařství?

Ano. V současné době mají, pokud vím, minimálně dvě lékařské fakulty v ČR – 3. LF UK a 1. LF UK v Praze – po 3. ro-

Zmínili jste, že základem pro rozhodování je včasná praxe...

Ano, vystavit je rané praxi se ukazuje jako zásadní. A právě tady má místo náš projekt Šumavský doktor, kte-